VNS 2/2025 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026-2029

asiantuntijakuuleminen 13.5.2025
Maa- ja metsätalousvaliokunta
asiantuntija: pääjohtaja Johanna Buchert

Luonnonvarakeskuksen toimintamenot

- Luken toimintamenomomentin määräraha vuoden 2026 kehyksessä on 83,1 M€. Luken kokonaismenoista rahoitettiin vuonna 2024 47 % toimintamenomomentin ulkopuolisella rahoituksella.
- Lukelle on kohdistettu **7,75 M€ määrärahaleikkaukset**, toteutuu vaiheittain vuosien 2025-2027 kehyksissä. Uuden lisäleikkauksen vaikutusta ei vielä tiedetä.
  - 9 % leikkaus verrattuna vuoden 2024 talousarviorahoitukseen
  - Luken ensimmäisten vuosien aikana rahoitukseen kohdistui 25 % leikkaus (rahoituslakiuudistus, tuottavuusleikkaukset)
  - Lisäsopeuttamista aiheuttaa se, että hallitus on linjannut, että **uusiin tehtäviin ei osoiteta lähtökohtaisesti lisärahoitusta.**
  - Myös **toimitilavuokrien** vuosittaiset **indeksikorotukset** ja **yleisten palkankorotusten rahoitusosuus**, joka perustuu ulkopuolisen rahoituksen suhteelliseen osuuteen ao. momentilla.
- Talouden tasapainottamisen keskeiset toimenpiteet
  - **Ulkopuolisen rahoituksen vahvistaminen** edelleen
  - **Toiminnan fokusointi ja volyymimuutokset**, jotta viranomaistehtävät ja strategisesti tärkeä tutkimus voidaan turvata perusrahoituksen vähentyessä
  - Toiminnan **tehostaminen uusilla toimintatavoilla**
  - Toiminnallisten muutosten mahdollistama **henkilöstömitoituksen ja rakenteen muutos** ydinosaaminen turvaten
- Jotta merkittävät haasteet toiminnan ja talouden tasapainottamisessa on ratkaistavissa, tulisi **poliittisten ratkaisujen tukea** virastojen/laitosten mahdollisuuksia toteuttaa organisaation ydintoimintaa turvaavien **talouden tasapainottamista tukevien toimenpiteiden toimeenpano**.

Tutkimusrahoituksen merkitys ja turvaaminen

- Politiikkatoimin tulisi edistää TKI-mallia, joka tukee **ylihallituskautista, haastelähtöistä ja ratkaisukeskeistä TKI-toimintaa**
- **Skaalautuvuutta perustutkimuksesta soveltavaan tutkimukseen**, jotta myös yritykset ja muut toimijat saadaan aktiivisesti mukaan.
- **Tutkimustiedon hyödyntäminen päätöksenteossa** painottaen yhteiskunnallista vaikuttavuutta ratkaisuissa ja niiden soveltamisessa.
- **Uusia toimintamalleja**, joilla julkisen rahoituksen voidaan odottaa **vivuttavan yksityistä rahoitusta**.
- Suurten tutkimusrahoittajien (BF, SA, ministeriöt) yhteistyötä, jotta merkittäviä strategisten painopistealueiden **yhteiskunnallisia haasteita** voidaan ratkaista **ohjelmamuotoisella hanke- ja rahoitusmallilla.**
- Tutkimuslaitosten perusrahoituksen turvaaminen on tärkeää, jotta tutkimuslaitokset voivat **hakea kilpailtua rahoitusta** (omarahoitusosuus) ja **kehittää strategisia kyvykkyyksiä pitkäjänteisesti**.
- Lisäksi tarvitaan **pitkäjänteistä perusrahoituksen varmuutta päätöksentekoa tukevan tutkimuksen ja aikasarjojen keräämiseen tutkimuslaitoksissa.**

Luke

Yhteiskunnan resilienssiä ja kokonaisturvallisuutta vahvistava tutkimuslaitosten T&K-ohjelma

TULANET

Ohjelman tavoitteena on

vahvistaa yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta ja resilienssiä soveltavan tutkimuksen ja tutkimuslaitosten asiantuntijaosaamisen avulla.

Ohjelma toteutetaan

tutkimuslaitosten, elinkeinoelämän ja hallinnon toimijoiden välisenä yhteistyönä. Se turvaa yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja ja vastaa niihin kohdistuviin uhkiin tuottamalla teknologiavalmiuksia, vaikutusarvioita sekä tietopohjaa strategiseen ennakointiin ja varautumiseen. T&K-toiminta linkittyy tiiviisti tutkimuslaitosten asiantuntijarooleihin kokonaisturvallisuuden eri osa-alueilla vahvistaen toiminnan tutkimusperustaisuutta ja poikkihallinnollista yhteistyötä. Ohjelma tuo tutkimuslaitosten havainto- ja seuranta-aineistot ja -tekniikat sekä näihin pohjautuvan vahvan T&K-toiminnan entistä vahvemmin osaksi riskienhallintaa.

Ohjelma tuottaa vaikuttavuutta

- turvaamalla välitöntä huoltovarmuutta
- luomalla pidemmän aikavälin kokonaisturvallisuutta tukevaa strategisten osaamisten ja teknologioiden pohjaa
- vahvistamalla yhteistyörakenteita, yhteiskunnan kriisinkestävyyttä ja hyvinvointia
- luomalla yrityksille liiketoimintamahdollisuuksia

Ohjelman rakenne

Ohjelmalle ehdotettu rahoitus

	TKI-rahoitus 2026–2027 (M€)
Geologian tutkimuskeskus	3,5
Ilmatieteen laitos	2,9
Luonnonvarakeskus	4,0
Maanmittauslaitos	3,0
Ruokavirasto	3,0
Suomen ympäristökeskus	3,0
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos	4,0
Työterveyslaitos	3,85
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus	1,0
VTT	5,0
Ulkopoliittinen instituutti	3,0
YHTEENSÄ	**36,25**